

กรอบของระบบการเงินในระดับจุลภาค (Micro-Financial System Framework)

รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะ ผลพิรุฬห์
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

1. บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ระบบการเงินขนาดเล็กได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการกู้เงินของคนจนที่มีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบันองค์กรการเงินในระดับจุลภาค (Microfinance) ได้มีการประกอบกิจการในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งองค์กรการเงินในระดับจุลภาคแบบที่เป็นทางการ ซึ่งอาจเกิดจากการริเริ่มจากภาครัฐ หรือประชาชนในชุมชน และมีการจดทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด รวมไปถึงการจัดตั้งองค์กรการเงินในระดับจุลภาคที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจเป็นการจัดตั้งโดยการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ลักษณะการดำเนินงานจึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละชุมชนที่จัดตั้งองค์กรการเงินในระดับจุลภาคนั้นๆ และปัจจุบันยังไม่มี การจดทะเบียนตามกฎหมายที่มีอยู่หรือยังไม่มีกฎหมายรองรับ¹

อย่างไรก็ดี วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้งองค์กรการเงินในระดับจุลภาคก็คือการให้โอกาสในการขยายสินเชื่อไปสู่ครัวเรือนที่มีฐานะยากจน รวมไปถึงวิสาหกิจขนาดย่อมที่มีความต้องการเงินทุนเพื่อไปใช้สำหรับการลงทุนประกอบกิจการ ทั้งนี้้องค์กรการเงินในระดับจุลภาคจึงควรมีโครงสร้างที่เหมาะสมที่จะสามารถเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วงลดปัญหาความยากจนของคนในประเทศนั้นๆ

นอกเหนือจากวัตถุประสงค์เพื่อลดความยากจนและเพิ่มสวัสดิการแก่คนในประเทศแล้ว สถาบันการเงินในระดับจุลภาคยังจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk Management) และมีความยั่งยืน (Sustainable) เฉกเช่นเดียวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินในเชิงพาณิชย์โดยทั่วไป แต่เนื่องจากในปัจจุบันที่ความแตกต่างระหว่างระบบสถาบันการเงินในระดับจุลภาคแบบดั้งเดิม (Traditional Microfinance) กับสถาบันการเงินที่มีขนาดใหญ่อย่างธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) นั้นเริ่มมีความคลุมเครือมากขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในปัจจุบันได้แตกรายสินเชื่อเพื่อให้กู้ยืมแก่คนจนมากขึ้น ดังนั้นความหมายของสถาบันการเงินในระดับจุลภาคในที่นี่จะครอบคลุมไปถึงสถาบันการเงินที่

¹ เนื่องจากเพื่อสามารถทำการศึกษาในลักษณะของกรณีเปรียบเทียบ (Comparative Studies) ได้อย่างถูกต้อง การศึกษาฉบับนี้จะวิเคราะห์เฉพาะระบบสถาบันการเงินในระดับจุลภาคที่เป็นทางการเท่านั้น